Súd:	Krajský súd Prešov
Spisová značka:	2Co/52/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8618201315
Dátum vydania rozhodnutia:	19. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Mariana Muránska
ECLI:	ECLI:SK:KSPO:2022:8618201315.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcov: 1/ A. B., C. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom XXX XX E. X, štátna občianka SR, 2/ F. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom XXX XX E. X, štátny občan SR, a 3/ mal. G. B., nar X.X.XXXX, trvale bytom XXX XX E. X, štátny občan SR, zastúpeného matkou A. B., C. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom XXX XX E. X, právne zastúpených Advokátskou kanceláriou V4 JURISTIC group, s.r.o., so sídlom Furdekova 16, 851 04 Bratislava, IČO: 50 192 205 proti žalovaným: 1/ E. G., H., I. J. K., so sídlom L. X, XXX XX B., IČO: XX XXX XXX, 2/ G. M. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom M. XXA, XX-XXX N., G. C., štátny občan Poľskej republiky, právne zastúpenému JUDr. Michalom Harvišom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 406/102, 089 01 Svidník a 3/ O. P. Q. M. H. I. J. K., so sídlom Q. O. XXA, XX-XXX O., G. C., IČO (C.) XX XXX XXXX, žalovaní 1/ a 3/ právne zastúpení JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných v 1. a 3. rade proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 28.09.2021 č.k. 6C/34/2018 – 387, jednohlasne takto

r o z h o d o l :

M e n í rozsudok vo výrokoch I., II. a III. tak, že žalovaní v 1. až 3. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000,-eur, zaplatiť žalobcovi v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- eur, zaplatiť žalobcovi v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

Žalobcom v 1. až 3. rade p r i z n á v a náhradu trov konania voči žalovaným v 1. až 3. rade v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovaným v 1. až 3. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- eur, žalobcovi v 2. a 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy v sume po 25.000,- eur, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcom v 1. až 3. rade priznal voči žalovaným v 1. až 3. rade náhradu trov konania v plnom rozsahu.

V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobcovia vo vzťahu k žalovaným uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy z toho dôvodu, že žalovaný v 2. rade bol právoplatným rozhodnutím súdu uznaný vinný z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona na tom základe, že dňa 29.09.2015 viedol po štátnej ceste 1/15 v smere od I. R. P. na M. nákladné motorové vozidlo, značky S. XXTXXX, pričom počas jazdy

medzi mestskou časťou M. – M. a M. nevenoval sa dostatočne vedeniu vozidla a situácií v premávke prešiel s vozidlom do protismeru, kde ľavou stranou vozidla zachytil ľavú stranu protiidúceho osobného motorového vozidla, značky H. H., ktoré viedol S. E.. Následne v protismere čelne narazil do osobného motorového vozidla značky L. M., ktoré viedol S. D., pričom pri reťazovej zrážke pri odhodení osobného motorového vozidla H. H. do zvodidiel do protismeru, došlo k jeho nárazu do osobného motorového vozidla značky T. S., ktoré viedol S. K.. Pri dopravnej nehode utrpel vodič motorového vozidla L. M. a jeho spolujazdec S. B. smrteľné zranenia. Nebohý S. B. bol manželom žalobkyne v 1. rade a otec žalobcov v 2. a 3. rade. Nebohý S. B. cestoval spoločne so svojim švagrom S. D. do práce, nakoľko obaja spoločne vykonávali stavbárske práce. Zo stanoviska žalovaného v 1. rade zo dňa 09.02.2018 súd prvej inštancie zistil, že žalovaný v 1. rade dňa 09.02.2018 ukončil šetrenia škodovej udalosti a oznámil žalobkyni v 1. rade, že pozostalým nevzniká nárok na morálne odškodnenie. Poukázal na to, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy ako pozostalých po obeti dopravnej nehody, ktorá im bola spôsobená smrťou blízkej osoby je zahrnutá do zákonného poistenia krytia o náhrade škody, čo oprávňuje oprávnené osoby uplatniť si jednotlivé nároky na náhradu škody priamo voči zodpovednému poisťovateľovi. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Žalovaný v 1. rade namietal svoju pasívnu legitimáciu pri náhrade nemajetkovej ujmy tvrdiac, že k zásahu do nemajetkovej sféry žalobcov došlo výlučne v dôsledku konania žalovaného v 2. rade. Súd prvej inštancie však mal za preukázané, a to bez ohľadu na vyjadrenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov, že žalovaný v 1. rade je korešpondenčný partner žalovaného v 3. rade. Žalovaný v 1. rade sa od uplatnenia si nárokov na náhradu škody zo strany žalobkyne správal ako likvidačný zástupca poisťovne, čo jednoznačne vyplýva z predložených listinných dôkazov. Riadne si plnil oprávnenia a povinnosti ako mu to ukladajú zákonné ustanovenia zákona o povinnom zmluvnom poistení o likvidačnom zástupcovi, a to vybavovať škodové udalosti v mene poisťovateľa a na jeho účet. Poukázal na to, že pojem „korešpondenčný partner“ zákon o povinnom zmluvnom poistení ani Smernica EP a Rady č. 2009/103/ES zo 16.09.2009 nepozná. Preto súd prvej inštancie žalovaného v 1. rade považoval v tomto spore za likvidačného zástupcu žalovaného v 3. rade, a je tak aj daná jeho vecná pasívna legitimácia. Rovnako je daná pasívna legitimácia žalovaného v 3. rade, keď žalobkyňa zaslala tomuto žalovanému výzvu na plnenie nemajetkovej ujmy preloženú do poľského jazyka, túto výzvu si žalovaný v 3. rade prevzal 12.02.2018, a nereagoval vtom zmysle, že nie je poisťovateľom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená smrteľná dopravná nehoda. Pokiaľ ide o žalovaného v 2. rade, tento bol právoplatne uznaný za vinného zo spôsobenej dopravnej nehody, z ktorej nemajetková ujma vznikla Preto dospel k záveru, že žalovaný v 1. až 3. rade sú pasívne vecne legitimovaný v spore, a to solidárne. Súd prvej inštancie sa ďalej vyporiadaval so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného v 3. rade. Poukázal na to, že začiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby je podľa § 101 O.z. viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva. K udalosti z ktorej škoda vznikla došlo dňa 29.09.2015 a nasledujúcim dňom začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 30.09.2018. Žalobcovia návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného, a to žalovaného v 3. rade podali na súd prvej inštancie dňa 03.10.2018, čo znamená, že tento nárok voči menovanému žalovanému je 4 dni premlčaný. Súd prvej inštancie však mal za to, že v tomto spore bolo potrebné zohľadniť právnu problematickosť právnej veci, pretože žalobcovia po podaní žaloby až neskôr zistili, že okrem žalovaných v 1. a 2. rade má byť pasívne vecne legitimovaný aj ďalší subjekt, a teda žalovaný v 3. rade ako poisťovateľ poistenia mimo územia SR, v ktorom bolo vozidlo, ktorým došlo k vzniku škodovej udalosti, v čase škodovej udalosti aj poistené. Bolo by preto v rozpore s dobrými mravmi, ak by súd na takto vznesenú námietku premlčania prihliadol.

Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného v 2. rade bolo zasiahnuté nie len do práva na život manžela a otca žalobcov, ale tiež do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne a ich dvoch vtedy maloletých detí. Z výsluchu žalobcov mal súd prvej inštancie za preukázané, že nebohý S. B. bol zdraví muž v čase dopravnej nehody mal XX rokov, bol vrúcny a starostlivý otec, ktorého prioritnou hodnotou v živote bola starostlivosť o manželku a dvoch synov. Otec pre nich predstavoval primárne v období dospievania nenahraditeľný a dôležitý oporný múr. Vzorové správanie nebohého otca sa prejavovalo predovšetkým pri vykonávaní domácich mužských prác v okolí ich rodinného domu, kedy boli synovia výchovným pôsobením otca vedený nie len k práci a k získaniu nových zručností, ale aj k vštepovaniu dôležitých nehmotných hodnôt, akou je spolupráca, usilovnosť, pomoc blízkym, a nepochybne aj zodpovednosť. Po smrti otca sa správanie synov zmenilo. Staršiemu synovi sa zhoršili známky v škole, začal byť agresívny vo vzťahu k spolužiakom, mladší syn skôr upadol do apatie. Nebohý vykonával prácu stavebníka v Českej republike, pravidelne opúšťal rodinu

na niekoľko týždňov. Túto prácu nebohý vykonával nielen s cieľom zabezpečiť rodine uspokojenie základných životných potrieb, ale aj dopriať svojim najbližším vyšší životný štandard. Rodina trávila spolu výlety aj dovolenky, a nebohý manžel bol pre svoju pozostalú manželku milujúcim partnerom, o ktorého sa mohla kedykoľvek oprieť. Súd prvej inštancie skonštatoval, že okrem psychickej a citovej ujmy utrpela pozostalá rodina poškodeného jeho smrťou aj ujmu ekonomickú, nakoľko stratila podstatného živiteľa rodiny. Žalobkyňa dokáže financovať ich rodinný dom iba s finančnou podporou svojej matky s ktorou žijú v spoločnej domácnosti. Pokiaľ ide o konkrétnu výšku nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie žalobe žalobcov vyhovel len čiastočne, a dospel k záveru so zreteľom na tieto dôvody, že primeranou vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade ako manželke poškodeného je výška nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- eur a vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade, vtedy obom maloletým deťom poškodeného priznával sumu po 25.000,- eur. Výšku nemajetkovej ujmy u jednotlivých žalobcov súd prvej inštancie určil aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax iných súdov v obdobných veciach, ktorých rozhodnutia v bode 63 rozsudku aj označil. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasledujúce CSP.

Proti tomuto rozsudku okrem výroku IV., podali včas odvolanie žalovaný v 1. a žalovaný v 3. rade. Žalovaný v 1. rade navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, aby žaloba voči nemu bola zamietnutá. Naďalej namieta nedostatok svojej vecnej pasívnej legitimácie v spore. Zdôrazňuje, že ako likvidačný zástupca, či korešpondenčný zástupca nie je pasívne vecne legitimovaný v konaniach vedených voči poisťovateľom. Má za to, že ani likvidačný zástupca ani korešpondenčný partner nie sú pasívne vecne legitimovaný a poukazuje na ust. § 15a zákona č. 381/2001 Z.z. z predmetného ustanovenia aj s poukazom na § 11 ods. 9 citovaného zákona vyplývajú povinnosti likvidačného zástupcu smerujúce k prešetreniu škodovej udalosti a k poskytnutiu poistného plnenia za poisťovateľa, teda povinnosti, ktoré vyplýva likvidačnému zástupcovi z § 15a ods. 2 a 3 citovaného zákona. Poukázal v tomto smere na rozhodnutie súdneho dvora C – 558/15. Nestotožňuje sa ani s výškou priznaných náhrad nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom. Preskúmaním zápisnice z pojednávania zo dňa 08.10.2020, a konfrontáciou obsahu tejto zápisnice nemožno dospieť k inému záveru, než tomu, že súd nad rámec tvrdeného, a nie to ešte preukázané doplnil závery o skutkové okolnosti, ktoré nemajú oporu v dokazovaní. Ide pritom o také doplnené okolnosti v zmysle ktorých je dôvodné priznať vyššie náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcovia sa vyjadrovali v časti ich rodinného života a jednotlivých vzťahov pred nehodou a po nej veľmi stručne a obmedzene, čo je ich právom, a súd prvej inštancie sám doplnil dokazovanie ohľadom odovzdaných hodnotách, o okolnostiach vrúcnosti jednotlivých vzťahov, o intenzite týchto vzťahov a podobne. Priznané sumy náhrady nemajetkovej ujmy preto nevyplývajú z toho, čo vyplynulo z vykonaného dokazovania. Rozsudok nie je výsledkom riadneho skúmania vykonaného dokazovania a závery súdu nie sú obrazom vyhodnotenia jednotlivých dôkazov v ich jednotlivosti a vzájomných súvislostiach. Jednotlivé priznané náhrady za nemajetkovú ujmu žalobcom sú arbitrárne v rozpore s princípom proporcionality a v rozpore s povinnosťou nachádzania práva jeho systematickým výkladom. Ide tak o nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie.

Žalovaný v 3. rade taktiež navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, aby žaloba voči nemu bola zamietnutá. Namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie v spore. Má za to, že žalobcovia nepredložili ani neoznačili dôkaz preukázania pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 3. rade. Nesúhlasí s právnym posúdením súdom prvej inštancie ohľadom premlčania nároku. Zdôrazňuje, že žalobcovia boli zastúpení právnym zástupcom, ktorým je spoločnosť s ručeným obmedzením, nemožno považovať predmetné konanie za právne problematické a vznesenú námietku premlčania za uplatnenú v rozpore s dobrými mravmi. Takémuto postupu súdu prvej inštancie chýba fundamentálne odôvodnenie. Podobne žalovaný v 3. rade nesúhlasí s výškou priznaných náhrad nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom. Má za to, že pokiaľ ide o vykonané dokazovanie súd prvej inštancie nad rámec tvrdeného doplnil závery o skutkové okolnosti, ktoré nemajú oporu v dokazovaní. Ide pritom o také doplnené okolnosti v zmysle ktorých je dôvodné priznať vyššie náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcovia sa vyjadrovali v časti ich rodinného života a jednotlivých vzťahov pred nehodou a po nej veľmi stručne a obmedzene, čo je ich právom, a vzhľadom na to, že táto časť dokazovania je v ich dispozícií je v rozpore s princípom spravodlivosti, aby súd doplnil ich dokazovanie tak, ako si to sám predstavoval, keď si sám doplnil časti o odovzdaných hodnotách, o okolnostiach zručnosti jednotlivých vzťahov, o intenzite týchto vzťahov a podobne. Súd prvej inštancie pri svojej úvahe v tejto súvislosti nezohľadnil názor Najvyššieho súdu SR v uznesení sp.zn. 3Cdo/11/2019. Jednotlivé priznané náhrady za nemajetkovú ujmu sú tak arbitrárne v rozpore s vykonaným dokazovaním a princípom proporcionality a v rozpore s povinnosťou

nachádzania práva jeho systematickým výkladom. Ide tak o nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie.

Žalobcovia v 1. až 3. rade navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu potvrdiť ako vecne správny. Zdôrazňujú, že žalovaní v 1. a 3. rade sú vecne pasívne legitimovaní v tejto veci. Poukazujú na to, že M. E. G., v ich vzájomnej komunikácií označila žalovaného v 1. rade za likvidačného zástupcu žalovaného v 3. rade, ktorý mal vtom čase obchodné meno, akým ho žalobcovia označili v žalobe. Právny zástupca žalobcov kontaktoval priamo M. E. G. od ktorej získal predmetnú informáciu. Žalovaný v 3. rade počas svojej existencie zmenil viackrát obchodné meno, čo je zrejmé z úplného výpisu z poľského obchodného registra. Žalobcovia zaslali žalovanému v 3. rade výzvu na plnenie titulom nemajetkovej ujmy preloženú do poľského jazyka. Túto výzvu si žalovaný v 3. rade prevzal, reagoval na ňu, vyzval žalobcu na doloženie dokumentácie týkajúcej sa predmetnej dopravnej nehody, ako aj ich informoval ohľadom registračných čísel poistnej udalosti, pod ktorým je ich nárok evidovaný. K námietke premlčania žalobcovia poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/235/2015. Poistná udalosť zakladajúca vznik nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy nastala 29.09.2015. Podľa § 104 O.z. platí, že pri právach na plnenie z poistenia začína plynú premlčacia lehota za rok po poistnej udalosti. Uplynutie premlčacej doby nároku žalobcov by tak nastalo až dňa 29.09.2019, pričom ich návrh na pristúpenie žalovaného v 3. rade do konania bol podaný počas tejto lehoty, a to dňa 03.10.2018. Žalobcovia ďalej majú za to, že dôkaz intenzite vzťahov nevyplýva z explicitného vyjadrenia pozostalej manželky a detí nebohého ohľadom kvality týchto vzťahov na pojednávaní, ale vyplýva taktiež, a čo je podľa názoru žalobcov podstatnejší a presnejší ukazovateľ kvality vzťahov zo samotného behaviorálneho prejavu medzi nebohým manželom a otcom a jeho pozostalými počas trvania života nebohého. Intenzita vrúcnych vzťahov, ktorá pretrvávala medzi nebohým a pozostalým vyplýva z faktu, že nebohý bol starostlivým otcom, ktorý zabezpečoval príjem pre svoju rodinu pravidelnými pracovnými cestami. V čase keď mal voľný čas, tento venoval primárne zveľaďovaniu ich spoločného domova. Inak venoval všetok svoj čas svojim synom a manželke. Žalobcovia považujú práve tieto spomenuté behaviorálne prejavy – výlety, dovolenky, spoločné koníčky nebohého za dôkaz o vrúcnych a intenzívnych vzťahoch medzi nebohým a pozostalou manželkou a deťmi. Sumy priznané rozsudkom súdu prvej inštancie považujú za primerané s ohľadom na všetky okolnosti daného súdneho sporu.

Žalobcovia taktiež tvrdia, že je daná pasívna vecná legitimácia žalovaného v 1. rade a poukazujú na to, že povinnosť poskytnúť poistné plnenie týmto žalovaným je daná Smernicou EP a Rady 2009/103/ES zo 16.09.2009. Zákon o povinnom zmluvnom poistení ukladá likvidačnému zástupcovi, ktorým bezpochyby žalovaný v 1. rade je, povinnosť uspokojovať nároky poškodeného, nakoľko likvidačný zástupca vybavuje škodové udalosti v mene poisťovateľa a na jeho účet. Taktiež nie len z dikcie § 11 ods. 9, § 15a, ale aj § 24a ods. 1 písm. b/ citovaného zákona je zákonodarcom jednoznačne deklarovaná pasívna vecná legitimácia žalovaného v 1. rade v spore, ktorý je v pozícií likvidačného zástupcu, nakoľko je zodpovedný za náhradu škody.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda okrem výroku IV. v zmysle zásad vyjadrení v § 379 a nasledujúcich zákona č. 160./2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, (ďalej len CSP), spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 375 CSP) a dospel k záveru, že odvolania žalovaných v 1. a 3. rade opodstatnené nie sú.

V odvolacom konaní vyplýva z dispozičnej zásady, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu nadobudnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov a rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkoch súdom a ich následnom zhodnotení. Miera dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie

skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/7/2010).

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností súd prvej inštancie vyvodil aj správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré odkazuje a na zdôraznenie vecnej správnosti v súvislosti s odvolacími námietkami dopĺňa uvedené.

Právna úprava povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je obsiahnutá v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tento právny predpis a rovnako ani Občiansky zákonník termín škoda nedefinuje. Vo všeobecnosti pod pojmom škoda treba rozumieť ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi ako všeobecným ekvivalentom. Súčasťou náhrady škody sú však aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona. Ide o bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia upravené v ust. § 444 Občianskeho zákonníka. Ak samotný Občiansky zákonník pri bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia tieto nemajetkové ujmy považuje za súčasť náhrady škody, niet rozumného dôvodu vylúčiť z pôsobnosti zákona č. 381/2001 Z.z. nemajetkovú ujmu, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, a to len preto, lebo možnosť priznania takejto nemajetkovej ujmy je systematicky zaradená do prvej časti Občianskeho zákonníka upravujúceho v ust. § 11 a nasledujúcich ochranu osobnosti.

Zákon č. 381/2001 Z.z. v ust. § 27a prebral právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedené v prílohe. V tejto prílohe v zozname preberaných právnych aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie sú uvedené i Smernica Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, druhá Smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a tretia Smernica Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. nemožno posudzovať izolovane bez ohľadu na cieľ sledovaný vyššie uvedenými smernicami.

K otázke krytia náhrady ujmy povinným poistením, zásadne stanovisko vyslovil Súdny dvor vo svojom rozsudku vydanom dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 týkajúcej sa E. U.. V tomto rozhodnutí uviedol, že

článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a ods. 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a článok 1 ods. 1 tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor v rozhodnutí zdôraznil, že podľa ustálenej judikatúry sa ustanovenia práva únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch únie. V prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu práva únie sa má predmetné ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej Smernice v podstate používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj pojem „osobná ujma“, treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení a Smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že tieto pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“, a pripomenúť, že uvedené ustanovenia a Smernica sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad, a to taký, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou Smernicou patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Pokiaľ ide o osoby, ktoré sa môžu domáhať náhrady tejto nemajetkovej ujmy, na jednej strane treba uviesť, že z článku 1 bodu 2 v spojení s článkom 3 ods. 1 prvou vetou prvej Smernice vyplýva, že ochrana, ktorá musí byť zaručená podľa tejto Smernice platí pre akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu oprávnená na náhradu škody spôsobnej motorovými vozidlami. Na druhej strane treba spresniť, na rozdiel od tvrdenia nemeckej vlády, že tretia Smernica nezúžila okruh chránených osôb, ale naopak stanovila povinné krytie škôd, ktoré vznikli niektorým osobám považovaným za zvlášť zraniteľné. Okrem toho, keďže pojem škoda uvedený v článku 1 bode 2 prvej Smernice nie je nijako presnejšie vymedzený, v rozpore s tvrdením estónskej vlády nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody akou je nemajetková ujma majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu, mali by sa vylúčiť z tohto pojmu. Na základe žiadneho ustanovenia v prvej, druhej ani tretej Smernici nemožno dospieť k záveru, že normotvorca únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito Smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola pokrytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej Smernice. V prejednávanej veci by to tak malo byť, nakoľko osoby nachádzajúce sa v postavení pani E. U. a jej dcéry majú v súlade s ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca. Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného pod pojem škoda na zdraví použitý v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. treba zahrnúť i nemajetkovú ujmu utrpenú v dôsledku úmrtia blízkeho príbuzného pri dopravnej nehode. Pre možnosť pokrytia takejto náhrady povinným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je právne významné to, či vnútroštátne právo náhradu tejto nemajetkovej ujmy upravuje a nie to, že uvedená náhrada nie je začlenená do časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu. V podmienkach Slovenskej republiky je právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch upravené v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. K rovnakému záveru o potrebe pokrytia

náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode povinným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel dospel Súdny dvor i v rozsudku zo dňa 24.10.2013 vydaným vo veci C-277/12 žalobcu I. A..

Výklad pojmu „ujma“ podal Súdny dvor i vo veci žalobcu H. O. vedenej pod sp. zn. C-63/09. V zmysle tohto rozsudku pojem „ujma“ tvoriaci podklad článku 22 ods. 2 Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu, uzavretý v Montreale 28.05.1999, ktorý stanovuje obmedzenie zodpovednosti leteckého dopravcu za ujmu spôsobenú najmä stratou batožiny, sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa tak majetkovú, ako aj nemajetkovú škodu.

Pri výklade a aplikácii právnych predpisov je potrebné mať na pamäti ich účel a zmysel. Je preto nevyhnutné vychádzať z osobitosti každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na zistených skutkových okolnostiach. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť ako v danej veci značne komplikované a netypické. To ale nezbavuje všeobecné súdy povinností urobiť všetko pre spravodlivé riešenie, hoci sa to môže javiť zložité. Písané právo je treba vykladať tak, aby plnilo svoju funkciu spočívajúcu v rozumnom a spravodlivom vyriešení problému, aby obstálo podľa zdravého rozumu a predstáv spravodlivosti panujúcich v spoločnosti.

Podľa ust. § 13 ods.1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uvedené ustanovenie pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá značnú mieru zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, a to za situácie, ak by sa nezdalo postačujúce morálne zadosťučinenie. Právo na súkromie sa neobmedzuje len na slobodné rozhodovanie fyzickej osoby o sprístupňovaní skutočností týkajúcich sa jej súkromia iným osobám a na ochranu proti neoprávneným zásahom do tohto oprávnenia fyzickej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, nakoľko súčasťou súkromného života je tiež rodinný život zahŕňajúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, najmä vzťahy sociálne a morálne. Rodinný život zahŕňa okrem iného vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovým a kultúrnym väzbám predstavovať tak vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobností pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti. Z tohto pohľadu Občiansky zákonník dáva podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Ak k smrti blízkej osoby dôjde v dôsledku prevádzky motorového vozidla, vzniknutá nemajetková ujma musí byť pokrytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

V súvislosti s posudzovaním otázky či náhrada nemajetkovej ujmy mala byť pokrytá povinným zmluvným poistením je potrebné poukázať na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.12.2015 vydané vo veci III. ÚS 646/2015. V tomto rozhodnutí, ktorým bola sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená Ústavný súd skonštatoval, že hoci vo veci C-22/12 súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č.381/2001 Z. z. , podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.

Tento záver Ústavný súd Slovenskej republiky zopakoval i v uznesení zo dňa 17.8.2016 vydanom vo veci I. ÚS 474/2016. K tomuto ešte navyše dodal, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody.

Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obetí dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Uvedený záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.07.2017 vydaného vo veci 6MCdo 1/2016, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako rozhodnutie č. 61.

Žalobcovia, ako to vyplýva z obsahu spisu kontaktovali priamo M. E. G. (ďalej len SKP), od ktorej získali informáciu ohľadom korešpondenta a Interných pravidiel Rady kancelárií na území SR. M. E. G. poskytla informáciu, že žalovaný v 1. rade je korešpondenčným partnerom poisťovateľa, teda žalovaného v 3. rade (u ktorého bolo vozidlo v čase poistnej udalosti poistené), v zmysle Interných pravidiel Rady kancelárií na území Slovenskej republiky, ktorý je povinný nárok prejednať, a keď sú splnené podmienky (preukázaná zodpovednosť aj výška škody) je povinný nárok vyplatiť. Povinnosť poskytnúť plnenie žalovaným v 1. rade je daná tiež Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, konkrétne v článku 20 a následne predmetnej smernice, ako aj ust. § 11 ods. 9, § 15a Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Táto smernica bola transponovaná do nášho vnútroštátneho práva, čo vyplýva aj z ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení. Citovaný právny predpis ukladá likvidačnému zástupcovi, ktorým bezpochyby žalovaný v 1. rade je, povinnosť uspokojovať nároky poškodeného, nakoľko likvidačný zástupca vybavuje škodové udalosti v mene poisťovateľa a na jeho účet. Taktiež nie len z ust. § 11 ods. 9, § 15a, ale aj z § 24a ods. 1 písm. b/ tohto zákona je zákonodarcom deklarovaná pasívna vecná legitimácia žalovaného v 1. rade v prejednávanej veci, ktorý je v pozícii likvidačného zástupcu, nakoľko je zodpovedný za náhradu škody.

Bez ohľadu na vyjadrenia M. E. G., že žalovaný v 1. rade je korešpondenčný partner žalovaného v 3. rade, žalovaný v 1. rade sa od času uplatnenia si nárokov žalobcov na náhradu škody správal ako likvidačný zástupca poisťovne, čo jednoznačne vyplynulo z predložených listinných dôkazov, a to oznámenie o poistnom plnení, ktorým žalovaný v 1. rade oznámil žalobkyni v 1. rade, že dňa 15.11.2018 ukončil šetrenie poistnej udalosti s tým, že poistné plnenie, ako náklady spojené s pohrebom zosnulého S. B. vo výške 1.450,- eur poukázal podľa § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka na účet žalobkyne v 1. rade, a to prostredníctvom likvidačného zástupcu, ktorým je žalovaný v 1. rade. Tento naviac pri odškodňovaní predmetnej dopravnej nehody riadne plnil oprávnenia a povinnosti ako mu to ukladajú zákonné ustanovenia Zákona o povinnom zmluvnom poistení o likvidačnom zástupcovi, a to vybavovať škodové udalosti v mene poisťovateľa a na jeho účet. Súd prvej inštancie teda správne považoval žalovaného v 1. rade za likvidačného zástupcu žalovaného v 3. rade a v zmysle uvedeného aj odvolací súd konštatuje, že je daná jeho pasívna vecná legitimácia v tomto spore.

Tento záver platí aj ohľadom námietky pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 3. rade. Je zrejmé, že M. E. G. prostredníctvom elektronickej komunikácie na žiadosť právneho zástupcu žalobcov označila žalovaného v 1. rade za likvidačného zástupcu žalovaného v 3. rade, ktorý je poskytovateľom poistenia mimo územia Slovenskej republiky, v ktorom bolo vozidla, ktorým došlo k vzniku škodovej udalosti v čase škodovej udalosti poistené. Je zrejmé, že žalobcovia zaslali žalovanému v 3. rade výzvu na plnenie titulom náhrady nemajetkovej ujmy zo dňa 30.01.2018 preloženú do poľského jazyka, pričom túto výzvu žalovaný v 3. rade prevzal 12.02.2018, a nereagoval tým spôsobom, že nie je poisťovateľom motorového vozidla, ktorým bola škoda, smrteľná dopravná nehoda spôsobená. V tejto súvislosti žalovaný v 3.

rade vyzval žalobcov na doloženie dokumentácie týkajúcej sa predmetnej dopravnej nehody, ako aj ich informoval ohľadom registračných čísel poistnej udalosti, pod ktorým je ich nárok evidovaný (č. listu 102 a nasledujúce spisu). Odvolací súd sa preto stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie ohľadom pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 3. rade v prebiehajúcom konaní.

Odvolací súd ďalej konštatuje, že odvolacia námietka žalovaného v 3. rade ohľadom tvrdeného premlčania nároku žalobcov dôvodná nie je. Nie je sporné, že návrh na náhradu nemajetkovej ujmy je zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody a je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia, podľa Zákona o povinnom zmluvnom poistení.

Podľa § 104 Občianskeho zákonníka pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti. Zo strany žalobcov bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnený pôvodne proti žalovanému v 1. rade a vodičovi, žalovanému v 2. rade dňa 14.08.2018. V priebehu konania žalobcovia podali návrh na pristúpenie žalovaného v 3. rade do konania dňa 03.10.2018. Keďže poistná udalosť (dopravná nehoda) nastala dňa 29.09.2015, premlčacia doba začala plynúť dňa 29.09.2016 a uplynula dňa 29.09.2019. Pokiaľ žalobcovia označili ako pasívne legitimovaného žalovaného v 3. rade dňa 03.10.2018, stalo sa tak v rámci plynutia premlčacej doby, čo znamená, že nárok žalobcov vo vzťahu k tomuto žalovanému premlčaný nie je.

Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd prvej inštancie priznával vo vzťahu k žalobcom je potrebné zdôrazniť, že jej rozsah je so zreteľom na všetky okolnosti prejednávanej veci primeraný. Smrť manžela a otca žalobcov spôsobil nedbanlivostným konaním žalovaný v 2. rade, ktorý bol za tento čin aj právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Svidník zo dňa 11.01.2016 sp.zn. 1T/178/2015, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 29.01.2016. Súd prvej inštancie správne skonštatoval, že strata manžela a otca žalobcov je neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje všetkých členov rodiny závažným spôsobom, a preto morálne zadosťučinenie je nepostačujúce. Pri určení sumy nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom prvoinštančný súd správne prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých došlo k škodovej udalosti. Zohľadnil jedinečnosť prípadu, a s tým spojenú konkrétnu intenzitu zásahu a jej následky. Odvolací súd poukazuje v tejto súvislosti aj na závery vyslovené v rozhodnutí NS SR vo veci sp.zn. 3Cdo/18/2016, podľa ktorých prístup súdu, nech by bol akokoľvek motivovaný pozitívnou snahou o dosiahnutie rovnakého posúdenia veci v rovnakých prípadoch, nemôže bez ďalšieho v potrebnej miere vystihnúť to, ako široko, mnohovrstevne a rozmanito je vnútorne rozčlenená osobnosť každej fyzickej osoby, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikli medzi nebohým a jeho rodinnými príslušníkmi, a aké dôsledky spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému došlo stratou člena rodiny. Nepochybne negatívny zásah do takejto osobnej sféry pôsobí zraňujúco, individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta, a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to, aj v dôsledku zásahu do týchto osobnostných sfér do života každého človeka sú veľmi individuálne. Úvaha súdu prvej inštancie vo vzťahu k priznávaným sumám nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom zodpovedá pravidlám formálnej logiky, a preto odvolací súd nemal dôvod o výške priznaných náhrad pochybovať. Pri popisovaní a hodnotení rodinných vzťahov žalobcov a ich nebohého manžela a otca, súd prvej inštancie vychádzal z vyjadrení žalobcov popísaných v žalobe a prezentovaných aj v rámci ich výsluchu. Zároveň výška týchto náhrad zodpovedá aj princípu rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach podobne, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou a výškou primeranej náhrady tak, ako to už judikoval aj Ústavný súd SR (porovnaj napríklad rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 24Co/368/2015, či rozsudok Krajského súdu Prešov sp.zn. 5Co/81/2018). Je potrebné tiež zdôrazniť, že výsluch žalobcov na pojednávaní predstavuje podľa § 195 CSP jeden z dôkazných prostriedkov. Zástupcovia žalovaných v 1. a 3. rade, ktorý boli prítomný na pojednávaní konanom dňa 08.10.2020 a vierohodnosť vykonaných dôkazov v ničom nespochybnili. Podľa § 151 ods. 1 CSP pritom platí, že skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

Odvolací súd preto v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že priznaná výška nemajetkovej ujmy žalobcom v 1. – 3. rade zodpovedá kritériám primeranosti so zreteľom na intenzitu vzťahov medzi žalobcami a ich nebohým manželom a otcom.

K otázke charakteru spoločenstva medzi solidárne zaviazanými dlžníkmi už Najvyšší súd SR zaujal stanovisko, keď napríklad v rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/203/2005 uviedol, že žalovaní solidárny dlžníci, sú samostatnými a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní. Vysvetlil, že právny základ záväzku každého z nich a prípadné námietky proti nemu môžu byť u každého spoločníka posúdené nezávisle. Ak teda ide o samostatné záväzky, ktoré nemusia byť ani obsahovo totožné, potom už táto skutočnosť vylučuje, že by mohlo ísť medzi solidárnymi dlžníkmi o také spoločné práva, aby sa rozsudok musel vzťahovať na všetkých.

V prejednávanej veci sa rozsudok nemusí vzťahovať na všetkých žalovaných solidárnych dlžníkov a o nerozlučné spoločenstvo v predmetnej veci nepôjde tiež preto, že veriteľ si mohol zvoliť, či bude o celé plnenie žalovať všetkých alebo len niektorých spoludlžníkov. Z hmotného práva podľa ktorého je len na úvahe veriteľa, či bude celé plnenie alebo jeho časť žiadať len od niektorého alebo od všetkých solidárnych dlžníkov, totiž vyplýva, že pasívne vecne legitimovaný je ktorýkoľvek solidárny dlžník sám o sebe. Už z toho, že o založenie procesného spoločenstva medzi solidárnymi dlžníkmi rozhoduje iba vôľa veriteľa vyplýva záver o samostatnosti spoločníkov. Aj keď teda sú žalovaní v 1. – 3. rade solidárni dlžníci, nemusí sa rozsudok vzťahovať na všetkých, lebo každému z nich prislúchajú jeho (respektíve aj jeho) osobne námietky, ktoré sa posudzujú iba vo vzťahu k nemu samému. Keďže v prejednávanej veci na strane žalovaných išlo o samostatné spoločenstvo dlžníkov, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. – III. tak, že zaviazal žalovaných v 1. – 3. rade ako samostatných spoločníkov na povinnosť plnenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných žalovaných (§ 388 CSP).

O trovách celého konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 CSP. Je potrebné zdôrazniť, že predmetom konania bol nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a výška uplatneného nároku bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie podobné úprave obsiahnutej v § 142 ods. 3 O.s.p., uvedené neznamená, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní o nároku na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základe pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej pomoci v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie § 255 CSP. Podľa tohto kritéria tak môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd prizná nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď ako už bolo spomínané, výška nároku závisela od úvahy súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).